

ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΑΙ :

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ — ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΕΚΤΟΣ

ΙΟΥΛΙΟΣ — ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

1934

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & ΣΙΑ ΕΚΔΟΤΑΙ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ» — ΣΤΑΔΙΟΥ 46Α
ΑΘΗΝΑΙ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

Μὰ καὶ κεῖ κάποιος βαρκάρης τὸν ἔσωσε. Καὶ ἡ δεύτερη ἀπόπειρα ἀπέτυχε. Ὅλο ἐμπόδια. Ὅλα σὲ κάθε του βῆμα ἀντίθετα. Ἀντίκαλός του δυνατός ἢ μοῖρα. Ἡ μοῖρα πὺν τοῦδωσε τόσες συμφορὰς τὸν ἐκράταγε καὶ τὸν προὐρίζε γιὰ νέες.

Στὶς 27 Ἰουλίου τοῦ 1928 ὁ Καρυωτάκης, πλημμυρισμένος ἀπὸ τὸν πόνο καὶ τὴν πίκρα τῆς ζωῆς, κυριευμένος ἀπὸ τὴ μυστικοπάθεια πὺν τὸν τυραννοῦσε, ἀποφασισμένος πιά, μὲ τὸ πιστόλι στὰ χέρια ἀποχαιρετίζει τὴ γύρω του φύση καὶ τρέχει, μ' ὄλο τὸν πόθο του καὶ τὴν ἀγάπη του, γι' ἄλλους πῶ ὠραίους οὐρανούς, κι' ὀρίζοντες πῶ μαγικούς.

Σ' ἓνα καφενεῖο - μπουρσὺ πῶ πέρα ἀπ' τὴ «Βουρούλα» πέρασε τὶς τελευταῖες του στιγμές. Πρῶτ' - πρῶτ' τὴν Κυριακὴ (στὶς 27 Ἰουλίου 1927) δέχτηκε τὸ καφενεῖο γιὰ πρῶτο του πελάτη τὸν μοιραῖο ποιητὴ. Ἦπτε πολλές μύρες. Τὸ γκαρσόνι τοῦλάχιστο αὐτὸ βεβαιώνει. Ὑστερα πῆρε τὸ δρόμο γιὰ τὸν Ἅγιο Σπυρίδωνα.

Οἱ λεῦκες φάνταζαν στὸν ὀρίζοντα σὰν ἀρχόντισσες, σὰν κυράδες ξακουσμένες. Τὸ λυγρὸ κορμί τους τὸ λύνιζε τὸ πρωῖνὸ μαῖστράλι κι' οἱ κορυφές τους ἔγεγναν καὶ προσκυνοῦσαν σὰν προσκυνητρίες τοῦ ἀπείρου. Ἡ θάλασσα τοὺς ἔγλυψε τὰ πόδια. (Οἱ λεῦκες ὑψώνουν τ' ἀνάστημά τους σ' ἡν ἄκρη ἀκριβῶς τῆς θάλασσας). Ἐνα σύμπλεγμα ὑπέροχο, πὺν ὁ ποιητὴς τὸ διάλεξε γιὰ φόντο στὸ νεκρὸ του.

Στὸν κορμὸ τῆς λεύκας, πὺν πῆρε τὴν ἀπόφαση νὰ σκοιωθῆ, σκάλισε: πρῶτα - πρῶτα μιὰ ἐκκλησιά, κάτω ἓνα σταυρὸ, ὕστερα τ' ὄνομά του «Κ. Γ. Καρυωτάκης», πάλι ἓνα σταυρὸ, καὶ στὸ τέλος τὴν ἡμέρα τῆς αὐτοκτονίας του «27-7-28». Τὸ ὄνομά του ἔχει μιὰ ἀνορθογραφία ἴσως ἀπὸ τὴ σκέψη τοῦ θανάτου πὺν τὸν τυράννιζε, ἴσως κι' ἀπὸ τὴν ἀφηρημάδα τῆς κρίσιμης ἐρείνης ὥρας. Τί ἄλλο νὰ ὑποθέσῃ κανένας; Στήριξε ἔπειτα τὸ πιστόλι του στὸ κεφάλι κι' ἔφυγε, πέταξε σ' ἄλλους οὐρανούς, στοὺς χιλιοτραγουδημένους του ὀρίζοντες. (Τὰ σκαλισμάτα τοῦ Καρυωτάκη διατηροῦνται ἀκόμα σ' ἡ λεύκα.)

Στὶς 10 τὸ πρῶτ' τὴν ἴδια μέρα βρῆκαν τὸν ποιητὴ.

Τὸ κεφάλι του ἦτανε σ' ἡν ἄκρη, πρὸς τὴ θάλασσα, καὶ τὰ μαλλιά του τὰβρυχε τὸ λεπτὸ κῦμα πὺν ἔφτανε ὡς ἐκεῖ. Κρατοῦσε ἀκόμα σ' ἡ χεῖρ τὸ πιστόλι του καὶ τὸ αἷμα ἔτρεχε ποτάμι ἀπὸ τὴν πληγὴ. Γύρω ἀπ' τὸ κεφάλι του εἶχε γίνοι ἓνα κόκκινο - αἱμάτινο - στεφάνι. . .

Τ' ἀπόγευμα οἱ Πρεβεζάνοι τὸν πῆραν καὶ, χωρὶς καμμιά ἐκκλησιαστικὴ τελετὴ, τὸν θάψανε στὸ νεκροταφεῖο του, τὸν Ἅγιο Κωνσταντῖνο, σ' ἡ δυτικὴ πλευρὰ πὺν θάφτουν τοὺς ξένους.

Στὸν τάφο του μπήξαν ἓνα σταυρὸ, δύο σάνιδες καυρωμένες, κι' ἀπάνω γράψανε: «Κ. Γ. Καρυωτάκης Ποιητὴς». Αὐτὸ ἦτανε. Τὸ 1931 πὺν πέρασα ἀπὸ τὴν Πρέβεζα, ὁ τάφος ἦταν ὀορταριασμένος. Ὁ σταυρὸς ξεθώριασε καὶ τ' χνομα κόντευε νὰ σβύσῃ. »

Ἡ μετάφρασις τοῦ «Συμποσίου»

Ἀγαπητὴ «Νέα Ἐστία»,

Ἄς μοῦ ἐπιτραπῆ νὰ συμπληρώσω μὲ ὀλίγας λέξεις ὅσα ἔγραψεν ὁ σεβαστὸς μου κ. Ξενόπουλος περὶ τῆς «Ἑλληνικῆς Βιβλιοθήκης» τῆς Ἀκαδημίας (τεῦχ. 183 σ. 708).

Κατὰ τὸ ἄρθρον 10 § 1 τοῦ Ἐσωτερικοῦ Κανονισμοῦ, αἱ μεταφράσεις τῆς «Ἑλληνικῆς Βιβλιοθήκης» ἐπιβάλλεται νὰ εἶναι κυρίως καὶ πρὸ παντὸς **φιλολογικαί**. Καὶ πολὺ σωστά, νομίζω: Ἀφοῦ **τυπώνεται παραλλήλως** μὲ τὸ κείμενον καὶ συνοδεύεται ἀπὸ σχόλια, πρέπει νὰ εἶναι ἡ μετάφρασις τόσον πιστὴ καὶ τόσον ἀκριβῆς, ὥστε νὰ βοηθῆ τὸν ἀναγνώστην (καὶ τὸν μὴ φιλόλογον) ὁ φιλόλογος καλὰ καλὰ δὲν τὴν χρειάζεται) εἰς καταόησιν τοῦ πρωτοτύπου. Ἐνῶ ἡ λογοτεχνικὴ μετάφρασις, ὡς καλλιτεχνικὴ ἀναδημιουργία πὺν εἶναι, ἔχει ἀπέναντι τοῦ πρωτοτύπου μεγαλυτέρας ἐλευθερίας καὶ ἀποτελεῖ ἔργον ἀτοτελές προωρισμένον νὰ διαβάζεται ὡς ἓνα σύνολον ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ὡς τὸ τέλος χωρὶς διακοπὴς καὶ οὐσχετισμούς μὲ τὸ κείμενον συνεχεῖς. Διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὰς ἀναλόγους σειρὰς κλασσικῶν ἐκδόσεων τοῦ ἔξωτερικοῦ, πὺν ἐχρησίμευσαν ὡς πρότυπα, τὴν Collection Biélé, τὴν I. Loeb Classical Library κλπ., τὸ κείμενον συνοδεύεται ἀπὸ μεταφράσεις φιλολογικὰς καὶ πάντοτε πεζὰς. Ἀφήνω πὺν καὶ πρακτικῶς ἀνεφάρμοστος θὰ ἦτο ἡ ἑτερόκλητος αὐτὴ σύνδεσις κριτικῶν ἐκδόσεων καὶ λογοτεχνικῶν μεταφράσεων: πόσοι ἄνθρωποι ὑπάρχουν ὄχι μόνον ἐδῶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς ἄλλας χώρας, πὺν νὰ συνδυάζουν τὴν μεθοδικὴν προπαιδεῖαν πρὸς καταρτισμὸν **ἐπιστημονικῆς** ἐκδόσεως ἑνὸς κειμένου μὲ τὰ καλλιτεχνικὰ χαρίσματα τῆς **δημιουργικῆς** τοῦ ἀποδόσεως;

Δὲν πρόκειται λοιπὸν περὶ ἐλλείψεως, ἀλλὰ περὶ ἀρχῆς στοιχειωδῶς ἐπιβαλλομένης. Οὐτ' ἔχει νὰ κάμῃ ἐδῶ τίποτε ἡ καθαρεύουσα. Ἀπόδειξις: Τὸ ἄρθρον 11 § 4 προβλέπει ὅτι αἱ μεταφράσεις τῶν ποιητικῶν ἔργων θὰ εἶναι εἰς πεζὸν μὲν (διὰ νὰ εἶναι πισταί), ἀλλ' εἰς γλωσσῶσαν δημοτικὴν Παρομοίαν μεταφράσιν, ὅσην δῆποτε προσπάθειαν καὶ ἂν κατέβαλλα νὰ εἶναι πιστὴ καὶ γλαφυρά, θὰ ἐχαρακτηρίζα. ἐγὼ τοῦλάχιστον, ὡς **φιλολογικῆν**. Ὁ σεβασμὸς μου πρὸς τὴν **γνησίαν** λογοτεχνικὴν δημιουργίαν εἶναι πολὺ βαθύς — βαθύτερος πάντως καὶ συνειδητότερος ἀπ' ὅ,τι φαίνεται νὰ μοῦ ἀποδίδῃ ὁ κ. Ξενόπουλος — ἢ ὥστε νὰ τολμήσω νὰ χαρακτηρίσω ὡς λογοτεχνικὸν κάθε τι πὺν εἶναι γραμμένον εἰς τὴν δημοτικὴν. Οὔτε θὰ ἐδεχόμην, ἐγὼ προσωπικῶς, νὰ θέσω τοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν γλωσσικῶν μου προτιμήσεων: δὲν ποδοπαεῖ κανεὶς τόσον ἐπιπόλαια τ' ἀθάνατα καὶ τὰ ὅσια τῆς ψυχῆς του. Τὸ γέρας αὐτὸ ὀλόκληρον ἀφήνω εἰς τοὺς γλωσσοκαλήλους.

Ἰκαρία 10 Αὐγούστου 1934

Μὲ ἀγάπην

Ι. ΣΥΚΟΥΤΡΗΣ